

APARICIONS MISTERIOSES AL MONTSENY

La por, extraterrestres i ovnis

CARLES ALBESA

Tenir por és consubstancial a l'ésser humà.

El diccionari defineix la por com un torbament de l'ànim, especialment sobtós i fort, en presència d'un perill real o imaginari.

A més d'aquesta por, en el passat n'hi ha hagut una altra de personificada, amb nom propi. La primera *es tenia*, la segona *era*.

Referències de la presència històrica al Montseny d'aquesta darrera por, diguem-ne encarnada, n'hi ha diverses, com ara les aportades per López Cortijo¹:

Fontdecorts. En un butlletí del Club Muntanyenc Barcelonès de l'any 1932 llegim: Casa de Corts on hi ha una creu dalt la xemeneia per la qual segons conta la llegenda, hi entrava la por.

[...]

Pla de Pelaïna. Tram de carretera, comprés entre el pont del Marcús i la Casanova del Monjo, amb força renom entre la gent del país perquè hi surt la por.

O per Busquets i Punset² a *Del Montseny* que, malgrat el títol del llibre, la localitza fora del massís (a la masia del Bagís, entre Santa Coloma de Farners i Sant Hilari Sacalm:

—Pau, heu sentit? Sentiu encara? S'ha apagat el llum, ell tot sol.

—És la por-, féu ell, boi tornant-se adormir, sense fer-ne altre estat.

També Apel·les Mestres³ parla de la por amb majúscula:

—Demà te'n vas a Arbúcies a fer llossar les eines, però com tornaràs que ja serà fosc, t'enduràs l'escopeta, perquè en passant per tal punt et sortirà la Por; a veure si li claves escopetada i la deixes al siti.

Aquest autor deia, al pròleg del seu llibre publicat fa més de tres quarts

1. Joan López i Cortijo. *Montseny. Guia excursionista*. Barcelona 1990, vol. 2, pp. 81 i 144.

2. A. Busquets i Punset. *Del Montseny* Barcelona 1903, p. 94.

3. Apel·les Mestres. *Llegendes i tradicions del Montseny*. Barcelona 1933, p. 95.

popularizado a través de la pequeña pantalla, ni su voz se nos ha hecho familiar por medio de las ondas radiofónicas. El es uno de los muchos meteorólogos anónimos que en los observatorios repartidos por nuestra geografía hacen posible con su labor el conocimiento del estado del tiempo y su posible evolución.

Fernando García de Castro es el meteorólogo de «L'Observatori del Turó de l'Home», situado a 1.712 metros de altura, en la cumbre del macizo del Montseny. Con él hemos compartido más de veinticuatro horas la vida en el observatorio, pudiendo conocer de cerca el trabajo que se realiza y aproximarnos al perfil humano del hombre

de la meteorología.

EL OBSERVATORIO METEOROLÓGICO DEL TURÓ DE L'HOMME

El observatorio del Turó de l'Home fue el primer observatorio meteorológico de montaña que existió en España. Se estableció en 1932, con motivo del Año Geofísico Internacional, por el «Servel Meteorològic de Catalunya» dependiente de la Generalitat.

En la cumbre del Turó de l'Home se instaló una caseta de madera que había formado parte del pabellón de Noruega en la Exposición Internacional de 1929, y que restituyó hasta 1976.

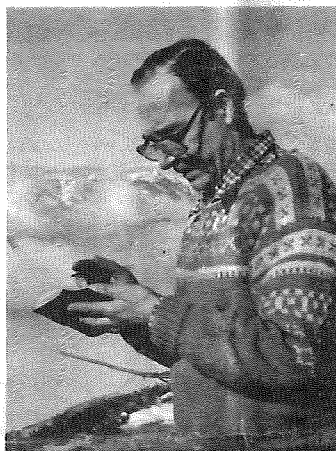
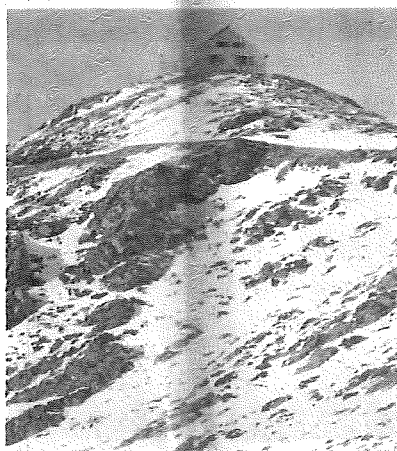
Este observatorio permaneca ba-

observación, a simple vista, exigen ya su renovación.

Fernando García de Castro recuerda sus tres primeros años en el observatorio, en la caseta de madera que parecía siempre que iba a ser arrancada por el viento, y las duras condiciones que ha debido soportar: los fríos de febrero de 1956, con una media de 6°C bajo cero y mínimas que alcanzaron los 20°C, cuando con la estufa de carbón no conseguía superar en el interior de la vivienda la temperatura de 1°C bajo cero; los vientos cercanos a los 200 kilómetros hora (el anemómetro del observatorio no permite el registro de velocidades superiores); las nevadas de 1962 que con unos 3 metros de

ENCONTRO LA PAZ Y EL EQUILIBRIO

EL TRABAJO ANONIMO DE UN METEOROLOGO

espe
obse
féric
pellg
en d
en e
gina
fueg
gas
cróft
mett
de li
hech
más
Ea
hora
año,
nas,
com
qua
to c
de t
cial
civil
Mini
prob
otro
Er
Serv

Fernando García de Castro, observador de l'estació meteorològica del Turó de l'Home durant 36 anys (1951-1987).

de segle, que les llegendes, les tradicions, les supersticions se'n van i que amb cada vell que mor en mor alguna. Es pregunta si això és de doldre o de celebrar i opina que els esperits forts ho celebraran, ja que per a ells supersticions i llegendes -mentides tot- són resquícies d'un temps d'ignorància i de credulitat inconscient. Ell no vol discutir-ho, si bé afirma rotundament que en aquestes mentides hi batega l'ànima del poble i són, apart del seu valor poètic, un preciós document per reconstruir la història íntima del passat.

No cal dir que aquella indefinible i misteriosa por, que apareixia al pla de Palaina o entrava per la xemeneia de Fontdecorts, ara ja no esporugueix ningú; tant sols és un element més del folklore montsenyenc.

Les supersticions atàviques que va engendrar aquell fenomen i altres de semblants han estat substituïdes, actualment, per una sèrie de conjectures,

més o menys científiques, que intenten explicar nous fenòmens i aparicions misterioses al Montseny, si bé no exclusius del massís. Em refereixo, per exemple, a la presència d'extraterrestres i d'objectes voladors no identificats (ovnis).

Les primeres aparicions, i sobretot desaparicions inexplicables, les presencià el meteoròleg de l'observatori del Turó de l'Home, Jaume Bordas Bley, successor del primer titular de la plaça, Josep Gil.

Cal dir que Bordas, quan només tenia 12 anys, ja va rebre, a Barcelona, la visita d'uns presumptes extraterrestres que li asseguraren que seria un home fort, físicament i espiritualment, que el protegirien i que estarien en contacte amb ell.

Almenys així consta en un «intent biogràfic» publicat per Ricardo Blasco⁴, pseudònim d'Antoni Ribera.

La primera de les desaparicions tingué lloc una nit de l'any 1935 en què Bordas sentí que trucaven a la porta de l'observatori i en obrir-la no veié ningú, ni tampoc al voltant de la caseta. Al cap de poca estona tornà a sentir com si rasquessin el porticó d'una finestra. S'hi acostà i amb les degudes precaucions l'obrí sobtadament projectant la llum de la llanterna cap a fora. Sobre el fons obscur va distingir una forma densa que tenia aparença humana i que caminava ingràvid cap a l'abisme. Quan semblava que anava a estimbar-se va seguir avançant horitzontalment, sobre el buit, fins que va desaparèixer.

Poc temps després, mentre Bordas pujava de Sant Marçal cap a les Agudes va percebre uns passos darrere seu, com si algú el seguís. Notava una sensació inquietant i es girà d'improvís. Darrera seu hi havia un individu d'uns 30 anys, ros, d'aspecte nòrdic. Portava pantalons curts i una espècie de botes com de patinador, cordades al davant fins a mitja cama, un model que no corresponia a cap calçat de muntanya conegut. Es somrigueren educadament, no es digueren ni paraula i continuaren caminant. Al cap d'una estona Bordas deixà de sentir passos i de sobte totes les seves sensacions anímiques recobraren un placidesa extraordinària. És tombà i no veié ningú, el seu seguidor havia desaparegut. Tirà camí avall buscant-lo, el cridà repetidament, però tot va ser en va. Aquell individu, com l'anterior de l'observatori s'havia volatilitzat misteriosament.

Les experiències esotèriques de Bordas al Montseny no anaren més enllà de les referides. El 1938 hagué d'abandonar la feina del Turó de l'Home en ser acusat de quintacolumnista i empresonat. Acabada la Guerra Civil, passà a viure a la Catalunya Nord, i va ser a Castellet, al peu del Canigó, on Jacques B. Bley / Jaume Bordas Bley va tenir, l'any 1951, un extraordinari i prolongat contacte amb un presumpte extraterrestre, episodi que explica detalladament

4. Ricardo Blasco Romero. *Jacques B. Bley*. Barcelona 1968.

la biografia esmentada i que reproduïx i amplia un llibre posterior del mateix l'autor⁵, aquesta vegada escrit sense pseudònim.

Sobre l'autor d'aquests dos llibres, recordaré que la Generalitat de Catalunya va concedir, l'any 1989, la Creu de Sant Jordi⁶ a Antoni Ribera i Jordà (1920-2001) «escriptor i investigador, per la seva activa participació durant la resistència cultural amb la seva tasca d'editor de les revistes *Antologia* i *Occident*, i pel seu esperit emprenedor i inquiet del qual és un exemple la seva participació en la fundació del CRIS i del Centre d'Estudis Interplanetaris de Barcelona».

Atesa l'anterior falta de concreció sobre la matèria objecte d'investigació per part del guardonat, diré que Ribera va ser un estudiós reconegut internacionalment en el camp de la parapsicologia i del fenomen ovni, a qui se'l considera el pare de la ufologia al nostre país.

Tornant al Montseny, hi ha referència d'un objecte volador, molt brillant, de forma anular una mica allargada, que veieren diversos excursionistes des del cim del Matagalls entre la una i les quatre de la tarda del diumenge dia 3 d'octubre de 1955 i del qual donà notícia el *Diario de Barcelona* del dimarts següent a la secció de «Cartas al director»

Poc més de quatre mesos després, *La Vanguardia* del 8 de febrer de 1956 deia que el dia anterior, entre les cinc i un quart de sis de la tarda, es tornà a veure el pas d'un objecte volador que va creuar el cel des dels Pirineus en direcció a Mataró a la velocitat del vent i a una altura de 2500 a 3000 metres. Tenia la forma d'una pera invertida, brillava enlluernadorament i despenia partícules lluminoses de la part més estreta. El meteoròleg Fernando García de Castro, testimoni del fet des de l'observatori del Turó de l'Home que tenia al seu càrrec, a qui consultà l'agència Cifra que difongué la notícia, va descartar que fos un globus sonda i no trobà cap explicació científica del fenomen.

L'ovni del Montseny per excel·lència és, però el de 1967, tant per l'interès que suscità entre els especialistes, sobretot a Eugenio Danyans i Franco Vidal, que s'hi referiren detalladament en dos llibres apareguts l'any següent, com per la solvència de la font d'informació: Fernando García de Castro.

Eren dos quarts de cinc de la tarda del 26 de setembre de 1967 quan García de Castro, la seva esposa Anna Maria Messeguer, el veí del municipi de Montseny Emili Ramírez Masnou (o potser Enric Moré, de can Farré de Dalt)

5. Antoni Ribera. *¿De veras los ovnis nos vigilan?* Barcelona 1974, p. 133.

6. Creada per distingir les persones que, per llurs mèrits, s'hagin destacat pels serveis prestats a Catalunya en la tasca de defensa de la seva identitat i de restauració de la seva personalitat o més generalment en el pla cívic i cultural.

7. Eugenio Danyans. *Platillos volantes en la actualidad*. Barcelona 1968, pp.59-61.

8. Franco Vidal. *Cuando... extraterrestres en la tierra?* Barcelona 1968, pp. 65-69.

Francó VIDAL ESCRITOR

Primer Apellido: García de Castro { Nombre: Fernando.
Segundo Apellido: Barrera.

Nacionalidad española.

Profesión Observador civil del Servicio Meteorológico Nacional

¿ Ha visto Vd. algun O.V. I. (Objeto Volador no identificado) Si.

¿ Donde ? Sobre la vertical del Observatorio del Montseny.

¿ Tendría la amabilidad de describir el hecho ? Lo observamos mi esposa, mi hijo Miguel de nueve años y un vecino de Montseny, Emilio Ramírez, que se encontraba con nosotros. Era un objeto de forma triangular, blanco, brillante a la luz solar, que permaneció inmóvil durante el tiempo que pudo ser observado, desde las 16,30 horas a las 17,45 del día 26 de septiembre de 1967, siendo finalmente ocultado por las nubes. La altura de la capa nubosa se estimaba en unos nueve o diez mil metros, y por el tamaño aparente del objeto, podía tener las dimensiones de una gran aeronave. ¿ Que juicio técnico le merecen estos artefactos aereos ?

Indudablemente, no se trata de ningún arma secreta, como se ha pretendido, ya que no puede haber secreto que dure tantos años. Como aún no se ha inventado el medio de poder contrarrestar la fuerza de la gravedad terrestre sin ruido, sin hélices ni ningún tipo de propulsión por lógica se llega a la consecuencia de su naturaleza extraterrena.

¿ Cree Vd. en la vida extraterrestre ? Si.

¿ Por qué ?

Porque es absurdo pensar que entre los millones de estrellas que forman una galaxia, y que a su vez estas se cuentan por millares, solamente pueda existir la vida en este minúsculo planeta que es nuestra Tierra. Existirán innumerables planetas donde se den condiciones aptas para la vida. ¿ Imaginamos hasta que punto heallo podido llegar la evolución de la humanidad Vd. la inserción de este cuestionario en una posible publicación. Si.

los seres inteligentes que los pueblen. A pesar de que muchos científicos opinan que la velocidad de la luz no podrá ser superada, pueden hallarse en un error, y confío que el hombre podrá visitar otros sistemas planetarios, de la misma forma que otros muy probablemente nos estén visitando a nosotros.

Si le ulti. m. algún C.H.I. a petición del grupo de personas que me interesan.

*Questionari contestat per
García de Castro l'any
1968 i reproduït al llibre
de Franco Vidal.*

i el fill gran del matrimoni, Miquel, de nou anys (que a la jubilació del pare, el 1987, el succeiria a l'observatori del Turó de l'Home i que ha facilitat molta informació sobre el fenomen ovni al Montseny a través d'Internet⁹) es trobaven a la font de Briançó (1490 m.) i de sobte veieren aparèixer al cel un objecte de forma triangular, blanc, brillant a la llum del sol, d'aparença metàl·lica i pràcticament immòbil, perfectament visible la primera mitja hora i després de manera intermitent a causa de la nuvolositat, fins que a tres quarts de sis un cirrus l'ocultà definitivament. La capa de núvols estava situada a uns nou o deu mil metres i la grandària aparent de l'objecte equivaldria a una dècima part del disc lunar, és a dir, com un avió gran de l'època.

Com a conseqüència d'aquesta aparició, García de Castro va ser entrevistat per alguns investigadors del fenomen ovni, un dels quals, Franco Vidal, va aconseguir que l'interviuat contestés i signés un qüestionari en què, a més de donar detalls de l'episodi de la font de Briançó, opinava sobre qüestions de

9. Ovnis sobre el Montseny.

caràcter més general, com ara l'origen dels ovnis o l'existència de vida extraterrestre, document que va reproduir en el seu llibre abans esmentat.

El parer de García de Castro respecte dels ovnis és que no són cap arma secreta, com alguns diuen, ja que és impossible que un secret duri tants anys i que la lògica fa pensar que no són d'origen terrestre.

A la pregunta de si creia en la vida extraterrestre contestà que si, tota vegada que és absurd pensar que, entre milions d'estrelles que formen una galàxia, i els milers de galàxies que hi ha, només pugui existir vida en el minúscul planeta que és la Terra. Ha d'haver-hi innumbrables planetes on és donin condicions aptes per a la vida. I ignorem fins a quin punt ha arribat l'evolució dels ésser intel·ligents que hi visquin. Malgrat que molts científics opinen que la velocitat de la llum no podrà ser superada, poden estar equivocats, i confio que l'home podrà visitar altres sistemes planetaris, de la mateixa manera que altres éssers, molt possiblement, ja ens estan visitant.

Vint-i-dos anys després d'aquest episodi, la premsa barcelonina del dimarts 7 de març de 1989 informava de l'aparició, a mitjanit del dia anterior, d'unes estranyes llums, molt brillants i de color blanquinós, no pas al cel del Montseny sinó sobre la plaça del cim del Tibidabo, que podien molt bé correspondre a un ovni.

Des de l'aeroport del Prat, el portaveu de la torre de control va explicar que l'aparició formava una mena de figura trapezoïdal composta per diversos focus de llum, i va negar-se a precisar si podia tractar-se d'un ovni, ja que encara no es disposava de prou dades sobre el tema, si bé va informar que les llums s'havien detectat de forma visual però no mitjançant el radar, tota vegada que a les pantalles no havia aparegut res d'anormal.

Els diaris del dia següent tancaven el cas del presumpte ovni que s'havia convertit en el protagonista de la nit barcelonesa, dient que només era un reflex lluminós provocat per la coincidència de dos factors: la espessa capa de contaminació sobre la ciutat i la inversió tèrmica que, segons el Servei Meteorològic, hi havia quan es produí la visió. I que allò que reflectia el fenomen que s'observà al Tibidabo era la llum dels focus (ara ja eliminats), que dibuixant la forma de un trapezi il·luminava la tanca de protecció de la base militar instal·lada al cim del Montseny, al puig Sesolles, ben pròxima al Turó de l'Home.

Heus aquí que quan creiem que la civilització havia desterrat per sempre les atàviques i paoroses llums del Montseny, com aquelles que apareixien a la Roca dels Llums:

Lloc on antigament eren visibles unes llums misterioses i inquietants¹⁰.

10. Joan López i Cortijo. o.c., p. 112.

O bé a les Roques del Glaç, on:

De resultes d'aquell fet [un suïcidi] i un temps més tard, a la vall de Sant Marçal es començà a veure un llum procedent del sot Mal, el «llum d'en Manel¹¹».

una altra llum, també del Montseny i malauradament ben real, provocava, si no la por, la curiositat expectant de molts barcelonins.

11. Joan López i Cortijo. «El llum d'en Manel», Monografies del Montseny/23, p. 244 .